

Inneren der Höhle als Wasserfall verliert. Diese Höhle gehört dem zweiten Bewässerungssystem an, welches mit dem Schlundloch der Teplica nichts Gemeinsames hat. Der Name dieser Höhle stammt daher, dass sie in Wintermonaten die Wohnstätte von vielen Hunderten von Fledermäusen ist; auf 1 m² kommen bis 100 Stück.

Eine der letzten grösseren Höhlen ist die Höhle Kostolík, welche unweit der Reservation liegt. Sie ist in der Umgebung verhältnismässig gut bekannt und durch ihre Dekoration vielversprechend.

Der periodische Quell, welcher in unserer Heimat der einzige dieser Art mit diesen Eigenschaften ist, gibt in der Zeit des Minimums 6 L/Sek. Diese Erscheinung wiederholt sich normal. Der periodische Quell steht in Zusammenhang mit dem See in der „Jazerná jaskyňa“ (die Seehöhle), welcher zusammen mit noch unbekanntem Behältern im Inneren dieses Labyrinthes offensichtlich dieses rätselhafte Naturereignis hervorruft. Diese Quelle ist als seltene Erscheinung gemeldet und steht unter dem Schutz der staatlichen Naturreservation mit dem Namen: „Suché doly-Teplica-Periodická vyvieráčka“. In dieser Reservation sind alle Eingriffe verboten, welche schädigend auf das ganze Gebiet wirken könnten.

Im letzten Kapitel spricht der Autor vom Eisenbahntunnel bei Muráň, in welchem sich in der nur kurzen Zeit von 4 Jahren eine Tropfsteinhöhle in kleinem Masse gebildet hat.

Aus dem slowakischen V. Dlabáčová

VILO ROZLOŽNÍK

PRIEPASTI PLEŠIVECKEJ PLANINY

Po objavení a vniknutí do vyvieráčky Gyepü na úpätí Plešiveckej planiny medzi Brzotínom a Slavcom začína byť aktuálny i jej povrchový výskum. Pozoruhodné krasové zjavy tejto časti krasu sú dosiaľ málo preskúmané. Obzvlášť málo pozornosti sa venovalo lokalizovaniu priepastí, z ktorých jedine Zvonivá jama a Mačacia diera sú označené na mapách.

Toho leta zameral som prieskumné pochôdzky najmä na zistenie polohy priepastí, ktoré dosiaľ nie sú na mapách. Pri práci v teréne mi pomáhala C. Cvengrošová. Pre ľahšie spracovanie rozdelili sme si planinu na severnú a južnú polovicu. Vychádzajúc zo severovýchodnej strany z obce Rudná, stúpali sme hore vlnitým chrbtom, ktorý sa začína západne od Brzotína. Je z hnedých bridlíc, uložených pod miernym úklonom 40°. Siahajú pod okraj planiny. Tvoria podložie asi pre 80—100 m hrubú vrstvu svetlého vápenca, ktorý na týchto miestach nie je od podložia oddelený medzivrstvou tvrdšieho vápenca, vencovite vystupujúceho na viacerých miestach takmer celej severnej časti Plešiveckej planiny. Prekvapujúca je malá hrúbka vápencového súvrstvia na týchto miestach. Až ďalej na juh začína nadobúdať väčšiu hrúbku. Juhozápadne od obce Brzotín prechádza línia veľkej poruchy smerom V—Z cez vápencový blok. Do veľkej výšky vytlačené sú tu silne porušené a pod strmým úklonom uložené slienité bridlice stupňa kampil. Stýkajú sa s vápencami šedého lomu.

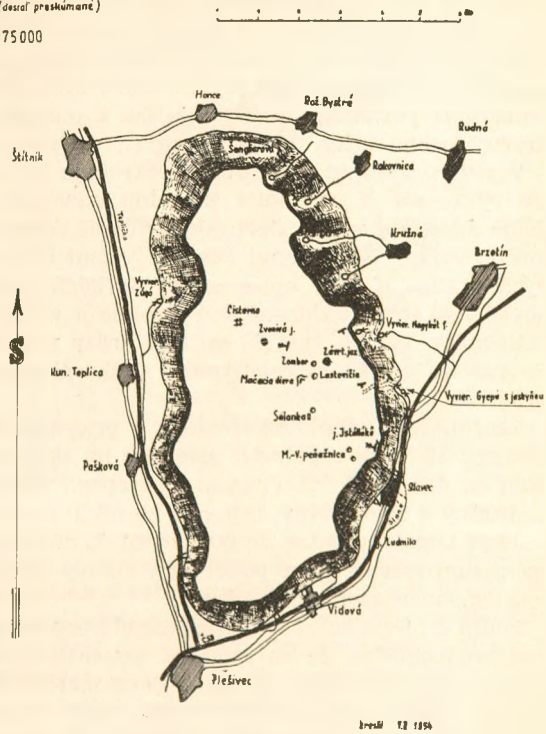
Voda stekajúca po kontaktných plochách vyviera ako prameň v tretine výšky svahu pod horným okrajom planiny. Zachytená je v drevených válovoch, avšak znova sa tratí a opäť vyviera neďaleko okraja lesa juhozápadne od Brzotína pri kóte 345 ako vyvieráčka „Nagykút forrás“. Za vysokých stavov vody má až 1000 l/min.

Priepasti, a vyvieracky

Plešiveckej planiny

(detail preskúmané)

1:75 000

Obr. 1. Priepasti, jaskyne a vyvieracky Plešiveckej planiny.

Фиг. 1. Естественные шахты, пещеры и источники Пleshивецкого плато.

Abb. 1. Schluchten, Höhlen und Sprudel des Plešivecer Plateaus.

Južne od tejto poruchy nasleduje pokojnejšia zóna. Systém vrstiev a puklín v svetlom, dobre rozpustnom vápenci sleduje priemerný smer 5—30°, úklon 80—90°. V srdci tejto oblasti tejto oblasti leží priepasť „Zvonivá jama” na stráni vršku, mierne sklonej k JZ. Je na križovatke tektonických puklín, ktorých smer dobre vidieť na skalnom čele priepasti. Túto 104 m hlbokú priepasť už viacerí jaskyniari preskúmali. Medzi priepasťami Slovenského krasu svojou hĺbkou je na 8. mieste. Podľa údajov dr. Alexandra Vargu prvý zostúpil do nej r. 1875 Emil Fabník, riaditeľ slaveckej železiarne (hámru), ďalej r. 1882 Jozef Pachel, prednosta plešiveckej stanice, s viacerými spoločníkmi za podpory obce Plešivec. V júli 1925 Jozef Drenko z Kunovej Teplice prvý obšírne opísal priepasť a zhotovil prvý náčrt. V máji 1943 zostúpil do nej dr. Hubert Kessler, správca jaskyne Aggtelek, a 4. júna 1943 Jozef Drenko s Gézom Keménym. Táto expedícia vykonala podrobné merania, ako aj pozorovania a odborne opísala priepasť. Za maďarskej okupácie preskúmal priepasť aj dr. Ján Seněš. Napokon od r. 1950 urobil Milan Kamenský, jaskyniar zo Štítnika, so svojimi spoločníkmi päť zostupov.

Ústie priepasti sa podobá kruhovitému otvoru o priemere 4×5 m. Asi v polovici rozdeľuje kamenný most rúrovitú hlavnú šachtu na dve časti. V tej istej výške vpravo ústi severozápadným smerom aj vodorovná chodba s rovným dnom. Jej steny sú erozívneho, pravdepodobne riečneho pôvodu. Po desiatich metroch ústi táto chodba do hlbokej priepasti, asi kolmo spojenej s hlavným dómom. Pokračovanie priepasti od tohto bodu je trochu šikmé a končí sa v obrovskej sieni, vysokej 50—60 m, ktorá má dve ramená: severozápadné a juhovýchodné. Pod otvorom priepasti sú dva symetrické sutinové kužele veľkých rozmerov, typické pre priepasť typu avens, vytvorené dlhodobým zosypávaním úlomkov slien a nahádzaného kamenia z povrchu. Hromada zhnitého dreva a zvieracích

kostí sťažuje pristáť na dne. Oddrobovaním stropu nahromadili sa na dne vrchy kamenia, a to najmä v severozápadnom ramene. Za snečných dní vniká až na dno slabý odraz svetla. Svah siene od kamenného mosta na J je ozdobený veľkými stalagmitmi. Cez 3 m vysokú stenu sa možno dostať do menšieho, bohato vyzdobeného priestoru. Ďalej juhovýchodným smerom za úzkym otvorom znova nasleduje menšia sieň. Na jej stenách v hline sú vstlané zrnká kremenného štrku, obtiahnuté povlakom zlúčenín železa a mangánu. Z najnižšieho bodu siene pokračuje veľmi úzky točivý, klesajúci a ďalej neschodný otvor.

V severozápadnej časti dómu pokračuje dno na krátku vzdialenosť vodorovne. Vo výške asi 15 m vidieť pôvodnú kupolovitú klenbu stropu, ktorý sa ďalej dvíha do veľkej výšky. Obrovské zrútenie povaly vytvorilo strminu, na ktorú však možno vyliezť. Na vrchnej časti sa vypína 5 m vysoká previsnutá stena z celistvých vrstiev sintru, ktoré sa vo veľkých kusoch odlúpili od stropu. Sintrové povlaky sú strmo uklonené. Ich zlezenie je veľmi ťažké. Tu sa nachádzajú obrovské stalagmity, vysoké vyše 20 m. Stĺp hrôzy je podľa M. Kamenského vysoký 26 m. Po zdolaní asi 45 m relatívneho výškového rozdielu sa táto sieň končí malou priepastou.

Zaujímavé sú teplotné rozdiely v priepasti. Pri meranej vonkajšej teplote na povrchu 19 °C je v polovici priepasti na skalnom moste len 6,5 °C, kým smerom dolu na dne je 8,1 °C. Prievan v priepasti takých obrovských rozmerov je ťažko zistiteľný a zmerateľný. Doteraz ho nikto nespozoroval.

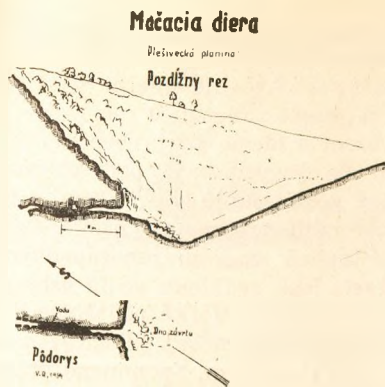
Josef Drenko uvádza, že po vstupe do zúženého ukončenia juhovýchodného ramena obrovského dómu počul tupý dunivý hukot, pravdepodobne pochádzajúci od neznámeho podzemného toku.

Podľa dr. Kesslera, ktorý preskúmal priepasť za okupácie, možno z tvaru priestorov predpokladať, že sa priepasť vytvorila z vodorovnej jaskyne smerom hore. Nie je vylúčené, že je to dielo podzemného toku, ktorý si časom vymlel nové koryto, ležiace dnes niekde hlbšie, kým opustené horné suché poschodia boli závalmi miestami zasypané a tým odrezané od iných voľných jaskynných priestorov dosiaľ neznámych.

Vodorovné dno tejto jaskyne leží relatívne veľmi vysoko (300 m) od údolia rieky Slanej. Akým smerom sa ubera podzemný tok? Niektorí tvrdia, že vody tečú západným smerom do vyvieracky „Zúgó“ v Štítnickej doline. Iní predpokladajú, že tento jaskynný systém patrí do povodia vyvieracky „Gyepü“ (na východných svahoch planiny). Tento problém je veľmi zaujímavý a čaká na riešenie. Dr. Kessler odhaduje, že priepasť je vekove staršia ako jaskyňa Aggtelek, a usudzuje, že v prípade objavenia ďalších priestorov budú tieto veľmi bohaté na kvapľovú výzdobu. Podľa staršieho nákresu J. Drenko predpokladal, že priepasť zvislo pokračuje pod sutinovým kužeľom.

Od tejto priepasti juhovýchodným smerom (150°) vo vzdialenosti asi 1500 m je „Macska lyuk“ — Mačacia diera. Je to vodorovný, asi 8 m dlhý kanálovitý oválny otvor rozmerov 0,5×0,8 m. Vytvoril sa na dne veľkého lievikovitého závrhu, ktorého južný svah má miernejší sklon. Dobre tu vidieť uloženie a smer vápencových lavíc. Svah je bralnatý, silne zvetraný a strmý. Po poklese dna závrhu otvor kanála ostal odkrytý. Erozívna činnosť vody je dobre viditeľná vo vnútri otvoru, ktorý sleduje tektonickú puklinu. Omytá sutina tvorí v ukončení akúsi zátku.

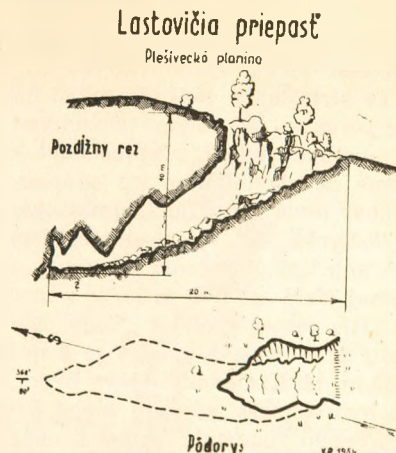
Po výdatnejších dažďoch sa tu nahromadí menšie množstvo stojatej čistej vody, ktorú pastieri používajú na pitie.

Obr. 2. Jaskyňa Mačacia diera (Čierna voda).

Фиг. 2. Пещера «Мачациа дiera» («Чиерна Вода»).

Abb. 2. Die Grotte Mačacia diera (Čierna voda — Schwarzes Wasser).

Obr. 3. Lastovičia priepať.

Фиг. 3. Естественная шахта «Ластовичиа дiera».

Abb. 3. Lastovičia priepať (Schwalben-Schlucht).

Vo vzdialenosti 250 m na východ od Mačacej diery je na protiláhlom chrbte medzi dvoma závrťmi 10 m hlboká priepať tvaru podkovy „Fecske lyuk“ — Lastovičia diera, vytvorená zrútením stropu podzemných priestorov. Jej západná stena je previsnutá, severná a východná kolmá, kým z juhu sa stupňovite znižuje ku dnu. Odtiaľ je aj schodná cez nakopené bloky a bujnú vegetáciu. Dno sa končí násypovým sífonom, ktorý možno na malú vzdialenosť podliezť. Vzadu je zanesené humusovitou hlinou, ktorá duní. Pod touto vrstvou hliny, ktorá sa pravdepodobne ukladá po upchaní medzier na zaklivených balvanoch, bude zaiste jaskynná sústava, ktorá súvisí s Mačacou dierou a s priepaťou „Zombor“. Priepať Zombor leží odtiaľ presne na sever vo vzdialenosti asi 500 m na severnom svahu závrty s otvorom. Otvor je podobný, aký má Zvonivá jama. Je však omiečo menší. Leží medzi balvanmi pokrytými škrapmi v strednej výške svahu. Vhodený kameň dopadne na dno asi po 4 sekundách. Priepať preskúmal M. Kamenský, ktorý zistil výškový rozdiel asi 100 m, skláňajúci sa stupňovite šikmo do hĺbky. Táto priepať pravdepodobne patrí aj do povodia vyvierajúcej „Gyepü“.

Odtiaľ na východ hneď za okrajom lesa pri ceste sme našli väčšie, dosiaľ nepomenované závrťové jazierko na plytkom závrte zanesenom bahnom a hlinou. Voda sa tu udržala po daždi viac týždňov. Plocha jazera bola asi 15 X 20 m.

Od Mačacej diery na 175° vo vzdialenosti asi 900 m neďaleko známej a už mnohými preskúmanej dvojitej priepasti Salanka I, II leží v lese Salanka III, malá priepať na severnom svahu veľkého závrty blízko kóty 601 (1 : 25 000). Je asi 5 m hlboká, ukončená dnom, ktoré je zasypané balvanmi. Na stenách badať slabý povlak sintru, ináč je bez výzdoby. Otvor je zakrytý hustým krovím, takže ho ťažko nájsť. Tu sa dlho do jari udržuje sneh. Preto ju volajú aj „Snežnou dierou“. Všetky doteraz spomínané priepasti majú tú spoločnú charakteristiku, že sa nevytvorili na dne závrty, ale takmer všetky ležia na severnej strane závrty, teda sú obrátené k juhu a tak lepšie vystavené snežnému žiareniu, kým v zime

sú vystavené trhaciemu účinku ľadu. V lete zasa prehriatie spôsobuje, že tieto stráne viac trpia poveternostnými účinkami, lepšie škrapovatejú, zvetrávajú a stávajú sa strmšími a holými. Južná časť závrtovej má obyčajne miernejší sklon, je lepšie porastená súvislými trávnatými plochami, ktoré zmiernujú ron vody.

Ak vystupujeme na planinu slaveckým závozom a ideme po hrebeni na S, dostaneme sa chodníčkom ku skupine väčších okrajových bráň, pod ktorými je puklinový otvor smerujúci šikmo dolu. Nazvaný je „Köistálló lyuk“ alebo „Istállókő“. Jaskynka, ako aj iné dosiaľ nepreskúmané budú predmetom nášho ďalšieho prieskumu. Od ukončenia závoznej cesty na hrebeň smerom juhozápadným vo vzdušnej čiare asi 600 m ležia v hustom poraste lesa neďaleko vedľa seba priepasti „Kis pénzes lyuk“ a „Nagy pénzes lyuk“ — Malá a Veľká peňažnica. Podľa odhadu dr. J. Seneša menšia je 8 m hlboká, kým hĺbku väčšej odhaduje na viac ako 60 m. M. Kamenský udáva hĺbku jednej z nich na 18 m. Spomínané priepasti budú hydrologicky súvisieť alebo s vyvieračkou hneď nad Slavcom, zachytenou do obecného vodovodu, alebo s obdobnou vyvieračkou pod obcou pri cintoríne. Táto vyvierača z úbočia spomedzi sutiny, niekedy v sile 1500 l/min.

Na sever od priepasti „Zombor“ je ešte malý otvor „Dudás lyuk“ a priepasť „Ördög lyuk“. Dosiaľ sme ich však bez sprievodcu pre nepriehľadnosť terénu nevedeli nájsť.

Pri druhej výprave sa nám podarilo zistiť veľmi zaujímavú vec. Išiel som pre vodu do Mačacej diery. Už týždeň nepršalo, takže podzemie ležiace blízko povrchu bolo pomerne dosť odvodnené. Hladina vodnej nádržky v Mačacej diere hodne upadla, musel som sa ťahať za ňou hlbšie. Pri čerpaní vody do karbidky som počul tupé, hlboké dunenie. Volal som na C. Cvengrošovú, ktorá ostala vonku, či neletí nad planinou ietecký spoj Košice—Bratislava. Nie, vonku je úplné ticho. Čo to môže teda byť za lomoz? Ležiac v neprijemnej úzkej diere, otáčam krkom sem a tam. Volám dnu Cvengrošovú, aby som sa presvedčil, že ma zmysly neklamú. Ako jasne a hlasno počul známy zvuk silne prúdiacej vody dosiaľ neznámeho podzemného riečiska. Načúvame. Ved' každý doteraz tvrdil o tejto diere, že je bezvýznamná.

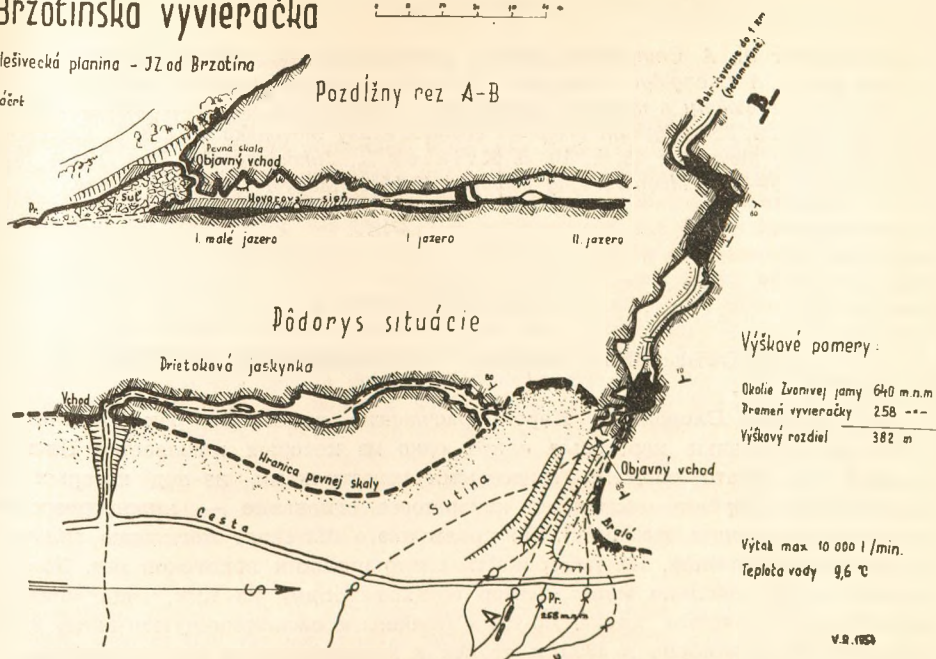
Nasadím reflektor na lampu a zasvietim pred seba. Hladina vody, ktorá doteraz uzavierala ukončenie diery, klesla a uvoľnila rúrovitý otvor pod stropom, ktorý pokračuje ďalej. Odtiaľ ako Dionýzovým uchom alebo hovorovou rúrou v šachtách máme akustický spoj s podzemným riečiskom. Mienka, že Mačacia diera je slepá, je vyvrátená. Starý jaskyniarsky priekopník a nadšenec Jozef Drenko, keď v júli 1925 začul v juhovýchodnom ukončení domu Zvonivej jamy zvuk tečúcej vody, sa nemýlil. Podzemné riečisko — azda horný tok našej sústavy „Gyepű“, pravdepodobne tečúci pod závrtovej systémom Zvonivá jama—Mačacia diera—Lastovičia diera a možno aj priepasť Zombor — existuje! Ešte nevieme, kde je podzemné rozvodie, ktorým smerom sa ubera tok a aká je jeho kapacita. Predsa však znamená to krok dopredu v našej výskumnej práci. Ak to bude tok, ktorý i počas sucha je dostatočne silný a nevysycha, razom by bol vyriešený problém plynulého zásobovania povrchu Plešiveckej planiny vodou, kde sú výborné pasienky, ktorých Achillovou pätou je nedostatok vody. Súdiac podľa zvuku, podzemný tok je pomerne blízko k povrchu. To by znamenalo, že by sa nemuselo uskutočniť nákladné čerpanie vody z doliny, ale by sa s oveľa menšími výdavkami mohla postaviť čerpacia stanica. Pravda, najprv sa musí zistiť kapacita podzemného toku. Ak by to bolo rentabilné, malo by to veľký národohospodársky význam.

Brzotínska vyvierka

Plešivecká planina - JZ od Brzotína

Náčrt

Pozdĺžny rez A-B

Обр. 4. Jaskyne Krasového prameňa Brzotínskej vyvieracky (Gyerü).

Фиг. 4. Пещера, где вытекает карстовый источник «Брзотинска» («Диепю»).

Abb. 4. Grotte der Karstquelle des Brzotíner Sprudels (Gyerü).

Podľa doterajšieho predbežného zistenia je pravdepodobná existencia štyroch väčších a viac menších jaskynných sústav v Plešiveckej planine.. Systém „Gyerü“ je asi najväčší a zaberá časť východnej a strednej oblasti. Západnú časť odvodňuje kunovo-teplická vyvierka „Zúgó“ a vyvierka pri továrni s 11 520 l/min. počas dažďov. Južná a juhovýchodná oblasť zásobuje vodcu krasový prameň v obci Vidová severne od Plešivca s kapacitou asi 600 l/min. za normálneho stavu. V marci 1955 počas jarných záplav merali sme 38 880 l/min. Vyvierka nad Slavcom s obdobnou vyvierackou pod obcou bude zaiste patriť k menšiemu jaskynnému systému. To isté platí o prameni „Nagykút forrás“ juhozápadne od Brzotína. Je napájaný z menšieho obvodu podzemia a bude sledovať už spomínané poruchové pásmo. Vysokoležiace vrstevné pramene na severnom svahu planiny nad obcou Rakovnica vyvierajú tesne nad nekrasovým podložím a sú slabšie. Pravdepodobne nemajú väčší význam pre speleológiu.

Sústavným prieskumom je možné prísť na rozličné, dosiaľ nepoznané úkazy v krase. Postupne sa strháva plášť tajomností a odkrývajú sa mnohé zaujímavé veci, ktoré sa nám spájajú ako očko k očku v reťazi a pomáhajú vytvárať celkový obraz toho ktorého krasového územia. Takto zozbierané hrubé údaje slúžia ako oporný bod pre tých, ktorí detailnejšie chcú spracovať alebo skúmať naše naj-mohutnejšie krasové územie „Slovenský kras“.

1. Kessler H., *A Csengőlyuk legujabb feltárása*. Magyar turisták lapja 55, č. 9.
2. Varga S., *A Csengőlyuk legujabb feltárásához*. Magyar turisták lapja 55, č. 9.
3. Seneš J., *Problémy a možnosti speleológie v Juhoslovenskom krase*. Krásy Slovenska 27, č. 5—8.
4. SSS, *Výskum priepasti Zvonica*. Krásy Slovenska 28, č. 9.
5. Kamenický M., *Krásy Slovenska* 28, č. 10.
6. Kviatok L., *Juhoslovenský kras*. Krásy Slovenska 27, č. 5—8.
7. *Magyarország geológiai térképe*, Magyar Geológiai Intézet.

Вило Розложник

ЕСТЕСТВЕННЫЕ ШАХТЫ ПЛЕШИВЕЦКОГО ПЛАТО

Вся область Словацкого Карста расчленена каньонами рек Штитник и Слана на отдельные карстовые плато, одно из которых называется Плешивецким. Это плато сложено триасовыми известняками, из-под которых на неодинаковой глубине выступает некарстовое основание — нижнетриасовые мергелистые сланцы (кампиль). По краям плато вытекает несколько сильных карстовых источников. На поверхности плато никаких водотоков нет. Естественных шахт довольно много. Автор описывает одну из них, типа «авены», называемую «Звонива», имеющую 104 м глубины и расширяющуюся внизу в обширный зал. Примерно в 1300 м от нее к юго-востоку от дна карстовой воронки (дóлины) начинается пещера «Мачациа (что значит Кошачья) диера» со следами эрозионной деятельности текущей воды. Приблизительно на расстоянии 250 м к востоку от этой пещеры находится еще одна — «Ластовичиа (Ласточкина) диера», образовавшаяся в результате провала свода. К северу от этой пещеры, примерно в 500 м, расположена естественная шахта Зомбор глубиной в 100 м. Другая естественная шахта под названием Саланка, имеющая 5 м глубины, находится в 900 м к ЮВЮ от пещеры «Мачациа диера». В юго-восточной части плато над деревней имеются еще естественные шахты называемые «Мала пеняжница» и «Велька пеняжница», а также пещера Исталлокё. Автор предполагает, что эти подземные пустоты связаны с источниками, вытекающими близ дер. Славец.

Самым интересным карстовым явлением в этой области нужно считать пещеру «Мачациа диера». Автору случайно удалось обнаружить подземное русло с водотоком; это, повидимому, верхнее течение водотока, относящегося к одной подземной системе, которая соединяет естественную шахту «Звонива» с карстовым источником «Диепю», и вдоль которой образовалась система пустот «Мачациа диера», «Ластовичиа диера» и естественная шахта Зомбор. Подземная водная сеть «Диепю» является, повидимому, самой обширной в этих краях: она охватывает всю восточную и среднюю части Плешивецкого плато. Западную часть плато дренирует речка «Зуго», вытекающая из-под земли близ деревни Кунова Теплица. Из южной и восточной частей плато воду получает источник, вытекающий близ деревни Видова. У остальных водотоков, выходящих на поверхность земли в окраинных частях Плешивецкого плато области питания небольшие.

Перевод со словацкого В. Андрусовой

DIE SCHLUCHTEN DES PLEŠIVECER PLATEAU'S

Der slowakische Karst wurde durch die Cañons der Flüsse Štítňík und Slaná in verschiedene Karstplateau's aufgeteilt. Eines von diesen heisst Plešivecer Plateau. Es ist aus triadischen Kalken aufgebaut, unter welchen in ungleicher Tiefe die darunter liegenden triadischen Mergelschiefer (Campiler Schichten) ohne Karstcharakter hervortreten. Auf der Umrandung des Plateau's entspringen mehrere grosse Karstquellen. Auf der Oberfläche des Plateau's gibt es keine Wasserläufe, dafür aber mehrere Schluchten. Der Autor beschreibt die 104 m tiefe Schlucht Zvonivá jama avens, welche sich nach unten, gegen ihren Boden, zu einem geräumigen Dome erweitert. Etwa 1300 m gegen SO von dieser Schlucht öffnet sich am Grunde einer Doline die Grotte Mačacia diera mit Anzeichen der Erosionstätigkeit des fließenden Wassers. Ungefähr 250 m östlich von der Mačacia diera ist die Schlucht Lastovičia diera, welche durch Einsturz der Höhlendecke entstanden ist. Beiläufig 500 m gegen N von der Lastovičia diera ist die ca 100 m tiefe Schlucht Zombor. Von der Mačacia diera ca 900 m gegen SSO befindet sich die 5 m tiefe Schlucht Salanka III. Im südöstlichen Teile des Plateaus ober dem Dorfe Slavec sind noch die Schluchten Malá (kleine) und Veľká (grosse) peňaznica (Geldgrube) und die Höhle Istállókő (Steinstall). Der Autor ist der Meinung, dass diese letzteren Gebilde mit den Quellen bei dem Dorfe Slavec in Zusammenhang stehen.

Unter den genannten Gebilden ist die Mačacia diera das interessanteste. In dieser Grotte gelang es dem Autor durch Zufall ein unterirdisches Flussbett samt Wasserlauf festzustellen. Diesen hält er für den oberen Flusslauf eines unterirdischen Wassersystems, welches sich von der Zvonivá jama zu der Karstquelle mit dem Namen Gyepü ergiesst an welcher sich auch das System der Höhlen Mačacia diera und Lastovičia diera und die Schlucht Zombor entwickelt hat. Das unterirdische Wassersystem Gyepü dürfte das ausgebreiteteste des Plateau's sein und erstreckt sich im östlichen und mittleren Teile des Plešivecer Plateau's. Der Westen des Plateau's wird durch den Sprudelquell „Zúgó“ bei Kunova Teplica entwässert. Der südliche und südöstliche Teil des Plateau's wird durch die Quelle in dem Dorfe Vidová mit Wasser versorgt. Die übrigen Quellen haben nur kleinere Sammelbecken in den Randteilen des Plešivecer Plateau's.

Aus dem slowakischen V. Dlabáčová

JURAJ BÁRTA

K OTÁZKE PRAVEKÉHO OSÍDLENIA LISKOVskej JASKYNE V CHOČSKOM POHORÍ

V juhovýchodnej časti vrchu Mních, ktorý je najjužnejším výbežkom Chočského pohoria v katastri obce Lisková, okres Ružomberok, v polohe zvanej Piesočnatá sa nachádzajú čelá vrás virglorienských [1] vápencov. Z týchto v najspodnejšej, asi v 12 m vysokej stene je dvojica jaskynných otvorov. Je to Liskovská jaskyňa, prv zvaná aj jaskyňa pod Mníchom, ktorej spodný otvor sa nachádza vo výške asi 12 m a druhý východnejší vo výške 25 m od hladiny Váhu. Hlavný zďaleka viditeľný jaskynný portál orientovaný na juhovýchod tvorený je vpravo uchýlenou elipsou, 4 m vysokou a 1,30 m širokou. Nie je priamo prístupný pre 6 m vysokú stenu od cesty, ale prístup do jaskyne umožňuje osobitná chodbovitá predsieň orientovaná na juhozápad, ktorá vyúsťuje na malú predjaskynnú galériu,